

MANAGEMENTLETTER INZAKE

INTERIM-CONTROLE 2022 BUCH

INHOUDSOPGAVE

PAGINA

1.	MANAGEMENT SAMENVATTING	2
1.1	Ontwikkelingen en uitdagingen voor de organisatie	2
1.2	Ontwikkeling interne beheersing	3
1.3	Verbijzonderde interne controles	3
1.4	Rechtmatigheidsverantwoording	4
1.5	Aandachtspunten en risicoanalyse	4
2	INTERNE BEHEERSING ALGEMEEN	5
2.1	Intern controleplan 2022 en rechtmatigheidsverantwoording	5
2.2	Verbijzonderde interne controles – samenvatting bevindingen	6
3.	BEVINDINGEN INTERNE BEHEERSING EN RECHTMATIGHEIDSBEHEER	7
3.1	Salarisverwerking	7
3.2	Bovenwettelijk verlof BUCH	8
3.3	Verstrekke subsidies	8
3.4	Prestatie-akkoord	9
3.5	Update registratie verplichtingen.....	10
3.6	Toegang en autorisaties in Key2Financien en Suites	11
3.7	Voortgang juridisch control.....	11
3.8	Proces aanbestedingen.....	12
3.8.1	<i>Algemeen</i>	12
3.8.2	<i>Review externe inhuur</i>	12
3.9	Voortgang frauderisicoanalyse	12
4	STAND VAN ZAKEN SOCIAAL DOMEIN.....	13
4.1	Ontwikkelingen	13
4.2	Werkvoorraad bij de Wmo.....	13
4.3	Afwikkeling Tozo (Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers)	13
4.4	Energietoeslag	14
4.5	Overige bevindingen	14
4.6	Controle op de levering van zorg	15
5.	FINANCIELE ADMINISTRATIE EN OVERIGE AANGELEGENHEDEN	16
5.1	Overlopende activa en passiva	16
5.2	Oekraïne-crisis, kosten opvang en SiSa	16
5.3	Noodopvang asielzoekers	17
5.4	Verbonden partijen	18
5.4.1	<i>Wijziging Wet gemeenschappelijke regelingen</i>	18
5.4.2	<i>Onze aanpak bij de controle van de jaarrekening</i>	19
5.5	Overige bevindingen	19

6	ICT	20
6.1	Algemeen	20
6.2	Harmonisatie applicaties	20
6.3	SaaS-oplossingen	20
7.	SAMENVATTING EN CONCLUSIES	21
Bijlage 1:	Stand opvolging bevindingen managementletter voorgaand jaar	23
Bijlage 2:	Samenvatting VIC-bevindingen 2022	25
Bijlage 3:	Rechtmatigheidsverantwoording	27
Bijlage 4:	Gemeente Bergen	28
Bijlage 5:	Gemeente Uitgeest	29
Bijlage 6:	Gemeente Castricum	30
Bijlage 7:	Gemeente Heiloo	31
Bijlage 8:	Actuele ontwikkelingen wet- en regelgeving	32

Aan het bestuur en directie van de
Gemeenschappelijke Regeling Werkorganisatie BUCH
T.a.v. mevr. E. Zandstra, algemeen directeur
Postbus 7
1910 AA UITGEEST

Haarlem, 13 december 2022

Reg.nr. : 1007869/215/473/2138
Betreft : Managementletter 2022 Werkorganisatie BUCH

Geachte mevrouw Zandstra,

Ingevolge de aan ons verleende opdracht hebben wij in de maanden oktober / november 2022 de interim-controle uitgevoerd bij de gemeenschappelijke regeling Werkorganisatie BUCH en de gemeenten Bergen, Uitgeest, Castricum en Heiloo. Boekjaar 2022 is het eerste controlejaar van de nieuwe overeenkomst voor het leveren van accountantsdiensten aan de Werkorganisatie BUCH en de gemeenten Bergen, Uitgeest, Castricum, Heiloo.

De Werkorganisatie BUCH voert ten behoeve van de gemeenten Bergen, Uitgeest, Castricum en Heiloo alle ambtelijke taken uit. In deze rapportage brengen wij verslag uit van onze bevindingen en gaan wij nader in op de stand van zaken ten aanzien van de interne beheersing.

De bevindingen in deze brief zijn in eerste aanleg bedoeld voor de directie en de domeinmanagers van de Werkorganisatie BUCH en kunnen worden gebruikt om de kwaliteit van het financiële beheer c.q. de werkprocessen in 2023 verder te verbeteren. Ook de follow-up van de adviezen en aanbevelingen komen in deze brief, net als voorgaande jaren, aan bod.

Wij hebben voorts per gemeente een beknopte bijlage opgenomen met gemeente-specifieke ontwikkelingen en/of bevindingen. Deze opzet van de managementletter vervangt de afzonderlijke managementletters per gemeente. Een en ander zoals is overeengekomen in het aanbestedingsdocument en de overeenkomst.

1. MANAGEMENT SAMENVATTING

In het kader van onze interim-controle toetsen wij of het interne beheersingssysteem, het geheel van opzet en werking van de administratieve organisatie en interne controle, alsmede de risicoafweging en de transparante vastleggingen daarover zodanig kwalitatief zijn, dat zowel de getrouwheid als de rechtmatigheid van de baten en de lasten en van de balansmutaties 2022 in voldoende mate kan worden gewaarborgd. Dit is van belang bij onze risico-inschatting en is mede bepalend voor de aard en omvang van de werkzaamheden bij de jaarrekeningcontroles in het voorjaar 2023.

1.1 Ontwikkelingen en uitdagingen voor de organisatie

De Werkorganisatie BUCH en de vier BUCH-gemeenten staan voor belangrijke uitdagingen. Zoals ook in de 2^e Voorgangsrapportage 2022 van de BUCH is verwoord heeft de BUCH grote ambities en wordt er van de organisatie steeds meer verwacht. We denken onder meer aan de plustaken en grote maatschappelijke ontwikkelingen die grote invloed hebben op de organisatie en de bedrijfsvoering. Uiteraard vertaalt een en ander zich ook door naar de BUCH-gemeenten.

Oekraïne- en Energiecrisis

Er zijn vluchtelingen vanuit de Oekraïne waarvoor opvang is geregeld en er is vanuit de colleges een bestuursopdracht gegeven voor de opvang voor de periode september 2022 tot en met augustus 2023. Hiervoor is een projectorganisatie ingesteld. Ook is er een energiecrisis gaande dat zowel burgers als ondernemers direct raakt. Op de achtergrond speelt tenslotte nog de asielcrisis. Daarnaast heeft de hoge inflatie impact en werkt onder meer door bij investeringen en projecten (we zien in de praktijk dat het afgeven van dagprijzen door aannemers niet meer ongebruikelijk is, waarbij het risico geheel bij de gemeenten komt te liggen).

ICT-projecten

Ten aanzien van de ICT lopen er verschillende projecten en met name gericht op het meer planmatig werken. Een jaarplanning voor 2023 wordt momenteel opgesteld. Wij begrijpen dat in de komende periode ook de vervanging van de huidige technische infrastructuur wenselijk c.q. noodzakelijk is. Vanwege de toegenomen digitalisering en nieuwe digitale technieken moet de BUCH ook keuzes maken, waaronder het al dan niet 'versaasen' van software (d.w.z. software als dienst afnemen van de leverancier en niet meer zelf in beheer).

Zaffier

Op dit moment wordt gewerkt aan de ontvlechting bij Domein Samenleven ten aanzien van de participatie. Deze taken gaan – althans in operationele zin – per 1 januari 2023 over naar Zaffier. Vanaf 1 april 2022 is de bestuurlijke bevoegdheid al overgedragen aan het bestuur van Zaffier. De begroting 2023 van Zaffier is nog niet vastgesteld; eventuele financiële consequenties voor de gemeenten zijn nog niet bekend.

Invoering Omgevingswet en de Rechtmatigheidsverantwoording

De implementatie van de nieuwe Omgevingswet en ook de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording staat voor de deur. Deze wetgeving wordt per 1 juli 2023 respectievelijk per 1 januari 2023 geïmplementeerd. De BUCH bereidt zich hierop voor en is er volgens mededeling ook klaar voor.

Uitvoering taken en beschikbare personele capaciteit

De groei in taken en de wensen vanuit de BUCH-gemeenten hebben ook een effect op de beschikbare personele capaciteit. Het vinden (en behouden) van voldoende kwalitatief personeel en indien nodig, het inhuren van deskundige medewerkers, is op de huidige arbeidsmarkt op zichzelf nog steeds een zeer lastige opgave. Dit alles speelt een belangrijke rol of de ambities van de BUCH ook kunnen worden gerealiseerd. We merken volledigheidshalve op dat de BUCH er tot op heden nog steeds in slaagt de werkzaamheden conform de planning uit te voeren, maar dat het personeelsverloop en het hoge ziekteverzuim er toe leidt dat ook in 2022 moet worden ingehuurd¹.

1.2 Ontwikkeling interne beheersing

Uit onze interim-controle blijkt dat de BUCH-organisatie, als wij kijken naar de (financiële) processen en het financieel-administratief beheer, over de hele linie genomen, op een voldoende niveau zit. De IC-plannen zijn door de verschillende teams respectievelijk domeinen tijdig opgesteld en de interne controles (IC) zijn uitgevoerd.

Uit de IC-werkzaamheden komen bevindingen en sommige van die bevindingen zijn 'hardnekkig'. Deze aandachtspunten brengen wij u graag onder de aandacht. De status van de (belangrijkste) openstaande bevindingen zijn in bijlage 2 van deze rapportage opgenomen.

1.3 Verbijzonderde interne controles

Algemene indruk

Wij hebben geconstateerd dat de verbijzonderde interne controles (VIC), zoals opgenomen in het 'Controleplan 2022 de BUCH' zijn uitgevoerd conform de planning. Wij hebben kennis genomen van de opzet, uitvoering en de (voorlopige) resultaten naar aanleiding van de uitgevoerde verbijzonderde interne (rechtmatigheids-)controles over de eerste 8 maanden van 2022. Wij zien dat er uit de VIC-controle bevindingen komen. Het aantal en de intensiteit van de bevindingen neemt dit boekjaar verder af ten opzichte van het voorgaande jaar en dan met name bij Domein Samenleven is er vooruitgang geboekt. De bevindingen uit de VIC zijn voor een deel kwalitatief van aard (proces-aspecten) en voor een deel betreffen het bevindingen die van invloed kunnen zijn op ons rechtmatigheids- en/of getrouwheidsoordeel.

Stand van zaken externe inhuur

Bij het proces externe inhuur (aanbestedingen) is bij de Werkorganisatie BUCH een rechtmatigheidsfout geconstateerd. De bevinding telt hoogstwaarschijnlijk mee als rechtmatigheidsfout, maar zal als zodanig geen effect hebben op ons oordeel rechtmatigheid bij de jaarrekening 2022 van de Werkorganisatie BUCH. Vanwege de bevindingen rondom (het verlengen van) externe inhuur in voorgaande jaren is de inhuur door de VIC integraal beoordeeld, waarbij rekening is gehouden met de verwachte omvang van de inhuur tot en met december 2022. We schatten nu het risico dat er voor de rest van het boekjaar nog inhuur als onrechtmatig moet worden gekwalificeerd als laag in. Bij de gemeenten speelt externe inhuur overigens een veel kleinere rol.

Wij zullen bij de jaarrekeningcontrole het restant van de VIC over 2022 beoordelen.

¹ Bij de Wmo zijn in 2022 de achterstanden in de verwerking van aanvragen weer opgelopen.

Blijvend aandacht voor organisatie-brede onderwerpen

Wij blijven de aandacht vragen voor onderwerpen die meer organisatie-breed spelen en waaraan langere tijd aan gewerkt wordt: het dossierbeheer/zaaksysteem (Decos Join), inclusief het contracten- en verplichtingenbeheer. De borging van de volledigheid van contracten en dossierstukken rondom de verschillende (kern)processen blijft lastig. Ook in de VIC komt dit onderwerp in de bevindingen weer terug.

1.4 Rechtmatigheidsverantwoording

Wij hebben vorig jaar gerapporteerd dat de wens van de BUCH-gemeenten er is om de interne beheersing verder te verstevigen, mede vanwege de komende invoering van de rechtmatigheidsverantwoording. Zoals bekend is de implementatie met 1 jaar uitgesteld tot 1 januari 2023. De directeur respectievelijk de colleges zijn met de invoering van de nieuwe regelgeving verantwoordelijk voor het opstellen van de rechtmatigheidsverantwoording in de jaarrekeningen 2023.

In bijlage 3 bij deze rapportage komen wij terug op de stand van zaken rondom de rechtmatigheidsverantwoording.

1.5 Aandachtspunten en risicoanalyse

Onderdeel van onze controleaanpak is de (initiële) risicoanalyse. De risicoanalyse richt zich op een betrouwbare totstandkoming van de jaarrekening. De risicoanalyse is een dynamisch proces en stellen wij zo nodig gaande weg bij. Dat geldt ook voor de kernpunten in onze controle. De belangrijkste aandachtsgebieden voor onze controles zijn:

- de stand van zaken en ontwikkelingen ten aanzien van de verbijzonderde interne controles (VIC 2022) mede in relatie met de rechtmatigheidsverantwoording (2023);
- de stand inzake de opvolging van bevindingen uit de interim-controle voorgaande jaar, inclusief de bevindingen uit de VIC;
- de ontwikkeling van de uitgaven in het sociaal domein (Jeugdwet, Wmo, inclusief de Persoonsgebonden Budgetten);
- effecten van de Oekraïne-crisis (en opvang overige vluchtelingen);
- het proces aanbestedingen (waaronder de externe inhuur);
- ontwikkelingen in de grondexploitaties en grote projecten (bij de gemeenten);
- Sisa-verantwoording over 2022 en de uitbreiding met nieuwe regelingen (bij de gemeenten).

De genoemde aandachtsgebieden komen, voor zover beoordeeld bij de interim-controle, terug in deze rapportage.

Duiding adviezen/aanbevelingen

Wij hebben in deze rapportage adviezen en aanbevelingen opgenomen. Wij gaan er van uit dat de adviezen en aanbevelingen mee worden genomen in de (interne) lijst met bevindingen/adviezen en dat hieraan een concrete actie wordt gekoppeld (planning). Het is dan aan de directie en management van de Werkorganisatie BUCH om hieraan - al dan niet - een verdere uitwerking te geven.

2 INTERNE BEHEERSING ALGEMEEN

2.1 Intern controleplan 2022 en rechtmatigheidsverantwoording

De basis voor de verbijzonderde interne controle is het Controleplan 2022 van de BUCH. Het intern controleplan geeft inzicht in de activiteiten en voorwaarden (op hoofdlijnen) die nodig zijn ter uitvoering van deze interne controles. Om deze taak adequaat uit te voeren is er een planning gemaakt en zijn voorwaarden gesteld. De uitvoering van de verbijzonderde interne controles (mede ten behoeve van de vier gemeenten) vindt bij de BUCH plaats aan de hand van het hiervoor genoemde controleplan.

Het controleplan 2022 is vastgesteld met de verwachting de rechtmatigheidsverantwoording al van toepassing zou zijn. Het controleplan 2022 is, begrijpelijk, daarna niet meer aangepast of teruggedraaid (zoals in par. 2.2 en par 3. van het controleplan is verwoord). Wij geven over het boekjaar 2022 voor de laatste keer nog zelf een rechtmatigheidsoordeel.

Aandacht voor frauderisico's

In het controleplan 2022 wordt kort ingegaan op frauderisico's. De intentie is dat de frauderisico-analyse onderdeel uitmaakt van het (periodiek) overleg in de directie/managent en in gesprekken met de colleges.

Processen

In het controleplan 2022 zijn in totaal 18 hoofdprocessen geselecteerd (exclusief aansluitingen sub-administraties, de IT-audit en SiSa-audit) voor specifieke beoordeling, daarmee heeft de VIC een goede spreiding over de processen met een financiële component. De aanpak/diepgang per proces is mede gebaseerd op een risico-inschatting en is gebaseerd op het model 'three lines of defence'. Wij zijn van oordeel dat het controleplan in algemene zin als basis kwalitatief voldoende is, zodat wij er in het kader van de jaarrekeningcontroles hier mede gebruik van kunnen maken. Als onderbouwing voor de uitvoering van de interne controles hebben de domeinen (vak-afdelingen) ieder een eigen intern controleplan opgesteld. Het aantal IC-plannen is uitgebreid ten opzichte van voorgaand boekjaar (er is bijvoorbeeld een fiscaal controleplan en een IC-plan voor de grondexploitaties beschikbaar).

Het vigerende intern controleplan kan voor 2023 als basis dienen voor de onderbouwing van de rechtmatigheidsverantwoording in de jaarrekeningen 2023.

Advies 1:

Wij adviseren om voor het boekjaar 2023 en verder na te laten gaan of het intern controleplan - voor meerdere boekjaren - kan worden vastgesteld. Houdt hierbij rekening met de eventuele jaarlijkse wensen van de gemeenteraden inzake de rechtmatigheidsverantwoording of VIC-rapportage. De grenzen (toleranties) voor 2023 zijn overigens al eerder door de gemeenteraden vastgesteld. De gemeenten kiezen voor een norm van 1% om aansluiting te houden met de getrouwheidsnorm die ook al geldt voor accountants.

Review opzet en uitvoering IC/VIC

Wij hebben de opzet en de uitvoering van IC-werkzaamheden en de VIC rapportages, alsmede de bevindingen daarbij gereviewd. De VIC werkzaamheden zijn conform de planning uitgevoerd. Enkele werkzaamheden waren nog niet afgerond ten tijde van onze interim-controle. Van de deelwaarnemingen die worden uitgevoerd door medewerkers interne controle worden checklists ingevuld; waarna de internal auditor per proces een review uitvoert, alsmede een kort, gestandaardiseerd controleverslag maakt.

VIC-rapportages aan directie, bestuur en colleges

Deze overall-rapportages over het 1^e en 2^e tertiaal 2022 zijn aan de directie/MT ter besluitvorming overgelegd met het verzoek ter informatie door te sturen aan het BUCH-bestuur. De rapportages worden vervolgens ook naar de colleges doorgezonden. Bij de rapportages is een geactualiseerde 'issue'-lijst' bijgevoegd. In dit document wordt inzicht gegeven in de laatste stand van zaken met betrekking tot de opvolging van de adviezen.

Personele wisseling bij de VIC

Tijdens onze interim-controle is aangegeven dat de business controller IB heeft besloten om de BUCH te verlaten aan het eind van dit boekjaar. Gezien het belang van de VIC-functie voor de BUCH, zeker nu de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording aanstaande is, is het aanstellen van een goede vervanger noodzakelijk. Wij hebben begrepen dat de directie van de BUCH inmiddels een externe medewerker heeft ingehuurd met voldoende kennis en ervaring.

Wij gaan er vanuit dat de geplande resterende interne controles worden uitgevoerd, een en ander conform het Controleplan 2022 De BUCH.

2.2 Verbijzonderde interne controles – samenvatting bevindingen

Zoals bijna elk jaar vragen wij expliciet aandacht voor de bevindingen uit de interne controles. Met de resultaten van de IC en de VIC daarop in de hand is het mogelijk, waar nodig, op een snelle manier accenten te leggen in de dagelijkse werkzaamheden of op een praktische wijze processen concreet bij te sturen. Dat voorkomt zwaarder ingrijpen achteraf.

De belangrijkste bevindingen en aanbevelingen uit de VIC hebben betrekking op het proces aanbesteden, het sociaal domein en de verstrekte subsidies. Ook zien we dat het aandachtspunt 'kwaliteit dossiervorming' nog steeds als een rode draad door de IC- en de VIC-rapportages loopt.

Wij hebben een overzicht van de belangrijkste bevindingen uit de VIC 2022 (tot en met het 2^e tertiaal 2022) in bijlage 2 opgenomen. Korte tijdshalve verwijzen wij u naar deze bijlage.

Een aantal procesbevindingen werken wij in het volgende hoofdstuk nog nader uit.

3. BEVINDINGEN INTERNE BEHEERSING EN RECHTMATIGHEIDSBEHEER

In dit hoofdstuk gaan wij nader in op enkele (onderdelen van) met name financiële processen en brengen wij verslag uit van onze bevindingen over de periode tot medio november 2022.

3.1 Salarisverwerking

Met ingang van 2022 wordt voor de verwerking van personeelsgegevens en de salarisverwerking gebruik gemaakt van de softwareapplicatie YouForce van Visma Raet. Onze ervaring bij andere gemeenten leert dat conversies van applicaties risicovol kunnen zijn. Vandaar dat we specifiek gekeken hebben naar enkele beheersaspecten rondom de conversie van het nieuwe pakket.

Interne beheersing bij Visma Raet

De applicatie van softwareleverancier Visma Raet, Youforce (eHRM) verloopt via een zogenaamde SaaS-oplossing: de applicatie draait elders onder verantwoordelijkheid van de softwareleverancier. De salarisverwerking zelf is op basis van een contract uitbesteed aan Visma Raet. Omdat daarmee de (bijna) integrale verwerking buiten het zicht van de BUCH plaats vindt is een extra waarborg op een betrouwbare gegevensverwerking bij Visma Raet zeker van belang. Een zogenaamde 'ISAE-3204' rapportage is een verklaring van het management (en beoordeeld door een IT-auditor) over de interne beheersing bij de softwareleverancier. Voor 2022 is een actuele rapportage nog niet beschikbaar; ons is niet bekend of Visma Raet hun IT-auditor hiertoe opdracht heeft gegeven.

Conversie

De conversie van gegevens van Centric naar Visma Raet is mede begeleid en bewaakt door een consultant van Visma Raet. Van de overdracht van de verschillende gegevensbestanden rondom de personeels- en salarisadministratie zijn conversierapporten opgesteld; zowel over de correct overgedragen 'regels', maar ook de signalen die opvolging nodig hadden, werden helder gerapporteerd.

Verder hebben we begrepen dat de aansluiting tussen salarisadministratie en financiële administratie ten aanzien van de gemeenten is vastgesteld; waaruit blijkt dat de koppeling tussen beide administraties werkt. Voor de BUCH is dat nog niet het geval. De koppeling met kostenplaatsen in de BUCH administratie was nog niet adequaat ingericht waardoor (te)veel handmatige correcties nodig waren. Er zijn door de softwareleverancier onlangs aanpassingen doorgevoerd en de boekingen zijn teruggedraaid en opnieuw verwerkt. Aan de aansluitingen tussen de salarisadministratie en financiële administratie wordt nog gewerkt.

Detailcontroles

Feitelijke detailcontroles door de VIC zijn dit jaar uitgevoerd. We hebben dit proces gereviewd. Hieruit zijn geen afwijkingen gebleken, wel plaatsen we enkele kanttekeningen:

- de salarismutaties zijn in de eerste 4 maanden van 2022 intensief gecontroleerd, in functiescheiding, vanwege de overgang naar de nieuwe applicatie. Er zijn van die controles geen zichtbare vastleggingen meer beschikbaar. Deze omissie wordt overigens op dit moment uitgewerkt d.m.v. het inrichten van workflows;
- de procesbeschrijvingen moeten nog worden geactualiseerd in verband met de wijziging van de salarisverwerkingsproces.

Advies 2:

We adviseren de aansluitingen tussen de salarisadministratie en de financiële administratie voor de Werkorganisatie BUCH uiterlijk voor de jaarrekeningcontrole gereed te hebben. Eventuele verschillen dienen te worden verklaard.

3.2 Bovenwettelijk verlof BUCH

In de 1^e Voortgangsrapportage 2022 van de Werkorganisatie BUCH is aangegeven dat op basis van de nieuwe CAO vanaf 1 januari 2022 bovenwettelijke verlofuren niet meer verjaren; dat was 5 jaar, waardoor de noodzaak er niet (meer) is om de verlofuren vlot af te wikkelen. Ultimo december 2021 is het aantal bovenwettelijke verlofuren gewaardeerd (bij benadering) op een totaal bedrag van € 2,1 miljoen en opgenomen onder de niet in de balans opgenomen verplichtingen.

Zoals in voorgaande jaren is verwoord, is het van belang dat medewerkers met een relatief hoog saldo hun verlof gaan opnemen, dan wel dat het verlof wordt uitbetaald. Echter nu kunnen uren ook worden doorgeschoven naar de toekomst.

Wij begrijpen, vanwege het na-ijl effect van COVID-19, de Oekraïne-crisis, ziekte-uitval en krapte op de arbeidsmarkt, dat het wegwerken van de verlofstuwmeren lastig is te realiseren. Wat de huidige stand van zaken is, weten wij op dit moment (nog) niet. Ons is medegedeeld dat in het kader van de jaarrekening 2022 van de BUCH een interne analyse wordt uitgevoerd op de verlofuren.

Advies 3:

De BUCH loopt een (potentieel) financieel risico als medewerkers met een hoog verlofsaldo door ziekte zouden uitvallen of als ineens veel uren worden opgenomen. Bij een eventuele ontslagprocedures kan ziekte-uitval aan de organisatie worden aangerekend en leiden tot hoge kosten ('zorgplicht'). Of op basis van het BBV een voorziening kan worden gevormd voor deze verplichtingen moet nog nader te worden uitgezocht.

3.3 Verstrekte subsidies

We hebben bij de interim-controle het proces inzake de verstrekte subsidies beoordeeld. We hebben in dat kader een review uitgevoerd op de uitgevoerde interne controle en VIC en komen tot vergelijkbare conclusies. We hebben nog de volgende opmerkingen bij de subsidies:

- er zijn nog geen aansluitingen gemaakt tussen het subsidieregister en de financiële administratie per gemeente;
- de interne controles (IC) zijn niet tijdig uitgevoerd en opgevraagde subsidiedossiers waren niet in alle gevallen volledig (er volgt een her-uitvraag van nog ontbrekende documenten en bescheiden);
- alle verleende subsidies over 2021 zijn volgens mededeling vastgesteld. Mede vanwege het na-ijleffect van de COVID-19 zijn de gemeenten coulant omgegaan bij de vaststelling ook als prestaties (deels) niet zijn geleverd.

Weging jaarrekeningen gesubsidieerde instellingen en de subsidievaststelling

We hebben gedurende 2022 enkele keren contact gehad met uw medewerkers over de vaststelling van verleende subsidies. Dit betroffen situaties dat er geen controleverklaring is verstrekt, in strijd met de vigerende subsidieverordening, maar een beoordelingsverklaring of een samenstellingsverklaring, dan wel dat er geen goedkeurend oordeel door de accountant is afgegeven bij de jaarrekening van een gesubsidieerde instelling.

In deze gevallen is het aan de betreffende gemeente om zich een oordeel te vormen of de subsidie rechtmatig is besteed aan de gesubsidieerde activiteiten. Dat is in de praktijk soms lastig, maar subsidiemedewerkers voeren periodieke gesprekken met directie of bestuurders van de gesubsidieerde instellingen en/of er kunnen altijd nog nadere vragen worden gesteld of documenten worden opgevraagd om over de rechtmatigheid van de geleverde prestaties een oordeel te kunnen vormen.

Advies 4:

Zorg dat bij de jaarrekeningen 2022 de aansluitingen tussen het subsidieregister en de financiële administraties van de gemeenten beschikbaar zijn en dat eventuele verschillen zijn verklaard.

3.4 Prestatie-akkoord

Wij gaan in deze paragraaf in op de stand van zaken rondom de prestatie-akkoord verklaring bij de levering van goederen en diensten. Deze aspecten zijn nader geregeld in de Budgethoudersregeling (2020).

Prestatie-akkoord bij leveringen of diensten

Bij bepaalde diensten of leveringen is het soms best lastig om te beoordelen en adequaat gedocumenteerd vast te leggen of een prestatie is geleverd. En los daarvan, het vastleggen daarvan kost tijd en moeite. Het crediteuren- en betaalproces bij de Werkorganisatie BUCH voorziet in het in functiescheiding accorderen van de inkopen via de applicatie key2Financien. Er is er geen regelgeving die voorschrijft wat de diepgang is van de vastlegging c.q. de bewijsvoering rondom de prestatielevering.

De Werkorganisatie BUCH heeft in het voorjaar 2022 een interne 'Handreiking prestatieverklaring' opgesteld. Hierin staan de afspraken vermeld wat wordt verwacht als onderbouwing van de verschillende diensten en leveringen. Vanaf het 2^e tertiaal 2022 is de controle op de prestatielevering als controleaspect bij het proces crediteuren meegenomen. Een positieve ontwikkeling, maar uit de VIC blijkt dat niet altijd de verwachte onderbouwing bij de inkoopfactuur beschikbaar is. Concreet kan worden gedacht aan een afgetekende urenstaat bij de factuur van een ingehuurde medewerker. Dit proces loopt nog door en de focus ligt op de bewustwording van budgethouders en -beheerders om conform de handreiking te werken.

Advies 5:

Wij bevelen aan om met inachtneming van de interne 'Handreiking prestatieverklaring' budgethouders en -beheerders te wijzen op de afspraken. Bij het niet naleven dan de budgethouders en -beheerders er op aan te spreken (bewustwordingsproces).

3.5 Update registratie verplichtingen

De registratie en bewaking van verplichtingen is een onderwerp dat terug komt in onze voorgaande accountantsrapportages. Per 1 januari 2020 geldt dat voor de Werkorganisatie BUCH en de BUCH-gemeenten bij opdrachten boven de € 5.000 een verplichting moet worden aangemaakt. Voor externe inhuur geldt dat er altijd een verplichting moet worden geregistreerd. Dit proces blijft lastig en raakt alle 5 organisaties. Uit de VIC 2022 komt naar voren dat verplichtingen nog niet altijd worden geregistreerd, terwijl dit gezien de aard of omvang van de opdracht wel zou moeten. Een niet volledige verplichtingenadministratie brengt het risico met zich mee dat gedurende het boekjaar budgetbeheerders onvoldoende inzicht hebben in het verloop van de beschikbare budgetten. De stand van de budgetten wordt daarnaast gebruikt voor de (actualisatie van) P&C-documenten.

Analyse (beeldvormend)

Wij hebben samen met medewerkers van Bedrijfsvoering op basis van uitdraaien uit Key2Financien een analyse uitgevoerd op de (geregistreerde) verplichtingen. De resultaten zijn in onderstaande tabel uitgesplitst per organisatie en er is tevens onderscheid gemaakt tussen facturen boven de € 5.000 en de inhuurfacturen. Dit zijn de uitkomsten (tot medio november 2022):

2022	Facturen > € 5.000		Inhuurfacturen	
Organisatie	% van facturen	% van euro's	% van facturen	% van euro's
Bergen	40,9%	45,1%	31,0%	19,7%
Uitgeest	16,8%	8,1%	22,7%	42,4%
Castricum	36,3%	24,4%	61,4%	69,6%
Heiloo	54,0%	39,4%	51,9%	55,6%
BUCH	43,3%	35,9%	83,2%	82,1%
Totaal	41,1%	32,6%	73,1%	72,4%

In totaal is 41,1% van de facturen (hoger dan € 5.000) aan een verplichting gekoppeld. Het lijkt hierbij om relatief kleinere facturen te gaan, want als wordt gekeken naar de totale omvang in euro's dan is slechts 32,6% van de te verplichten bedragen gekoppeld aan een verplichting. Het beeld met betrekking tot de inhuurfacturen is positiever: 73,1% van de inhuurfacturen is aan een verplichting gekoppeld en qua omvang in euro's is het beeld vergelijkbaar met 72,4%.

Van alle facturen hoger dan € 5.000 en de inhuur is 57,5% gekoppeld aan een verplichting (en 39,4% van de euro's zijn gekoppeld aan een verplichting).

Wij plaatsen nog wel een kanttekening bij de analyse. Het komt voor dat er een verplichting is aangemaakt, maar dat de verplichting niet juist is gekoppeld. We hebben begrepen dat Key2Financien niet altijd op dit aspect 'meewerkt' en dat facturen soms geen verplichtingnummer hebben.

Bedrijfsvoering heeft mede met behulp van onderliggende analyse inzicht bij welke domeinen (vakafdelingen) en budgetbeheerders extra aandacht wenselijk is.

Advies 6:

De registratie en bewaking van verplichtingen heeft nadrukkelijk de aandacht in de organisatie. Bedrijfsvoering kan hierbij een ondersteunde rol spelen. Het betekent wel dat de budgethouders en -beheerders nadrukkelijk moeten worden aangesproken door de directie als afspraken inzake de registratie van verplichtingen onvoldoende worden nageleefd.

3.6 Toegang en autorisaties in Key2Financien en Suites

De toegang en het autorisatiebeheer in Key2Financien en de Suites4 het sociaal domein, is de verantwoordelijkheid van de desbetreffende applicatiebeheerders. Wij hebben de status hiervan niet beoordeeld bij de interim-controle in oktober 2022. De IT-auditor van de Werkorganisatie BUCH gaat over de opzet, bestaan en werking van zowel de beveiliging/continuïteit, rechten en autorisaties in de applicaties Key2Finance, de Suites4 het sociaal domein en Youforce (Visma Raet) nog een beoordeling uitvoeren. De verwachting is dat de bevindingen in februari/maart 2023 voor ons beschikbaar zijn. Mocht hiertoe aanleiding zijn rapporteren wij hierover in het accountantsverslag.

3.7 Voortgang juridisch control

De BUCH en de vier gemeenten hebben voor de start van de nieuwe Werkorganisatie BUCH eind 2016 voor 2017 diverse (geharmoniseerde) financiële verordeningen, statuten en regelingen vastgesteld. Inmiddels is het alweer bijna 2023 en zijn de documenten 6 jaar oud. De organisatie ontwikkelt zich en het lijkt verstandig om te beoordelen of de verschillende formele documenten nog steeds actueel zijn. Als wij de financiële verordening van de BUCH doornemen (2017) staan de verschillende nota's, statuten en regelingen nader genoemd, echter zonder vermelding van een geldigheidsdatum. In december 2022 respectievelijk januari 2023 worden de geactualiseerde verordeningen aan de 4 gemeenteraden voorgelegd ter vaststelling.

Van belang te melden is dat door de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording ook onderliggende (gemeentelijke) regelgeving moet worden aangepast. Met de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording (2023) zullen ook de vigerende verordeningen financieel beleid, beheer en organisatie verordening (art. 212 Gemeentewet), de controle op het financiële beheer en op de inrichting van de financiële organisatie verordening (art. 213 Gemeentewet) en de onderzoeken doelmatigheid en doeltreffendheid bestuur verordening (art. 213a Gemeentewet) geactualiseerd moeten worden. De VNG heeft nieuwe modelverordeningen hiervoor beschikbaar gesteld.

Advies 7:

Wij adviseren om de verordeningen ex. artikel 212, 213 en 213a Gemeentewet te actualiseren. Maak hierbij gebruik van (onderdelen van) de modelverordeningen van de VNG.

3.8 Proces aanbestedingen

3.8.1 Algemeen

De Werkorganisatie BUCH maakt onder meer gebruik van een dynamisch aankoopstelsel (DAS) voor externe inhuur, maar dit stelsel wordt, zoals wij in vorige rapportages hebben opgemerkt, niet altijd gebruikt. Bij het goed inrichten en gebruiken van DAS is het risico op onrechtmatige externe inhuur afgedekt. Ook hier hangt de effectiviteit sterk af van het gebruik van dit stelsel door budgethouders. Wij zien op basis van onze deelwaarnemingen, alsmede vanuit de VIC, dat de inkoopadviseurs nadrukkelijker in het aanbestedingsproces door de domeinen worden betrokken.

3.8.2 Review externe inhuur

Wij hebben geconstateerd dat er vanuit de VIC een integrale controle is uitgevoerd, waarbij alle externe inhuur voor 2022 is geïnteriseerd vanaf een bedrag van € 30.000, rekening houdend met de verwachte uitgaven tot en met december 2022.

Uit dit onderzoek is een (voorlopige) fout vastgesteld ten aanzien van de externe inhuur. De omvang van de fout bedraagt € 285.000 en deze afwijking zullen wij hoogstwaarschijnlijk meewegen bij de jaarrekeningcontrole van de Werkorganisatie BUCH. Gezien de integrale aanpak vanuit de VIC is het risico laag dat er nog andere onrechtmatigheden ten aanzien van de inhuur naar voren komen. Er loopt overigens voor de BUCH nog wel een rechtmatigheidsfout uit 2021 door naar het boekjaar 2022 (alleen het deel van de opdracht dat betrekking heeft op boekjaar 2022).

Zie verder ook de stand van zaken inzake de opvolging van de bevindingen uit de managementletter in bijlage 1, alsmede de samenvatting van de VIC bevindingen 2022 m.b.t. inkoop en aanbestedingen in bijlage 2 bij deze rapportage.

3.9 Voortgang frauderisicoanalyse

Er is in 2021 gestart met een frauderisicoanalyse. In dit document is een eerste inventarisatie opgesteld om te komen tot een frauderisicobeleid inclusief de implementatie daarvan. Het gaat er om per specifiek bedrijfsonderdeel de risico's, de kans dat een frauderisico zich zal voordoen, de impact en de eventuele beheersmaatregelen te inventariseren. Met deze analyse is het de bedoeling om tot een praktische aanpak voor de Werkorganisatie BUCH en de gemeenten te komen.

In de verschillende IC-rapportages zien wij dat er in de organisatie aandacht is voor frauderisico's. Dat geldt nog niet voor alle processen, en de vastleggingen over de fraudeaspecten in de controlememorandums zijn nog wat beperkt. Wij begrijpen dat dit een leerproces is en nog verder zal worden uitgewerkt. Ook de frauderisicoanalyse zelf zal binnenkort nog worden herijkt.

4 STAND VAN ZAKEN SOCIAAL DOMEIN

4.1 Ontwikkelingen

Er zijn veel ontwikkelingen bij Domein Samenleven. Er is onlangs een nieuwe beleidskader verschenen: Beleidskader sociaal domein 2023-2026. Het document zal naar verwachting in december 2022 aan de gemeenteraden ter vaststelling worden toegezonden (de gemeente Bergen in januari 2023). De focus bij het Domein Samenleven wordt duidelijk anders: meer preventief, focus op de uitvoering en een andere werkwijze van de sociale wijkteams.

In verband met de oprichting van de gemeenschappelijke regeling Zaffier en de overdracht van een groot aantal taken (sociale uitkeringen, inburgering, re-integratie en schuldhulpverlening) en de overgang van medewerkers (circa 45) wordt Domein Samenleven per 1 januari 2023 omgevormd naar het Domein Dienstverlening en Samenleving. Taken zoals het subsidieloket en burgerzaken worden hierin onder gebracht.

4.2 Werkvoorraad bij de Wmo

Wij hebben tijdens onze interim-controle gesprekken gevoerd met medewerkers en de teammanager van het Domein Samenleven. Wij begrijpen dat er sprake is van een toename van de zorgvraag, en dat mede door het na-ijleffect COVID-19, het hoge ziekteverzuim en een zeer krappe arbeidsmarkt er nog steeds sprake is van een hoge werkdruk. Daarbij komt de impact van de Oekraïne-crisis en de Energiecrisis in 2022. Dit heeft er mede toe geleid dat ondanks de inhaalactie eind 2021 de werkvoorraad bij de Wmo toch weer is gestegen naar ca. 500 dossiers.

De oplopende werkvoorraad is niet alleen het gevolg van meer aanvragen voor de Wmo, maar ook de personele capaciteit bij de BUCH speelt een rol. Ondanks dat er meer budget beschikbaar is gesteld moeten nieuwe medewerkers worden geworven en worden ingewerkt, en ook dat kost tijd. De personele krapte is overigens ook merkbaar bij de zorginstellingen die niet altijd in staat zijn om de gevraagde zorg direct te leveren (en dit ondanks de contractuele verplichtingen). De achterstanden en wachttijden betreffen met name de dagbesteding en de huishoudelijke hulp.

Advies 8:

Wij adviseren een plan van aanpak op stellen om de achterstanden bij de Wmo weg te werken.

4.3 Afwikkeling Tozo (Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers)

De Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo), een van de maatregelen van het kabinet om ondernemers te ondersteunen tijdens de coronacrisis, is op 1 oktober 2021 formeel beëindigd. Ondernemers die financiële ondersteuning nodig hebben, kunnen wel een beroep doen op het Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) bij de gemeente. De uitvoering van de Bbz-regeling was tijdelijk vereenvoudigd tot 1 april 2022, zodat zelfstandigen eenvoudiger aanspraak konden maken op financiële steun.

De Tozo en de Bbz worden voor de gemeenten Bergen, Castricum en Heiloo uitgevoerd door Haltewerk (Uitgeest doet de Tozo zelf); daarom is bij Haltewerk navraag gedaan voor voortgangsinformatie. Overigens hadden we, gelet op de relevantie van de uitvoering en de financiële omvang (voor de Tozo weliswaar tijdelijk), verwacht dat Haltewerk de gemeente standaard informeert over de voortgang maar dat blijkt niet zo te zijn. Voor de Tozo zijn in 2022 geen nieuwe aanvragen meer ontvangen en staan ook geen aanvragen meer open voor behandeling. Momenteel worden nog signalen van het inlichtingenbureau verwerkt en wordt er begonnen met de nacontrole van inkomsten uit onderneming. Deze werkzaamheden zijn vastgelegd in het M&O-beleid van de desbetreffende gemeenten.

In hoeverre er sprake zal zijn van terugvordering van verstrekte uitkeringen, is ons niet bekend. Per saldo is er over 2022 tot dusverre sprake van inkomsten uit de Tozo (zowel terugvorderingen als aflossing van leningen voor bedrijfskredieten).

Bij de jaarrekening 2022 is de Tozo nog onderdeel van de SiSa-verantwoordingsinformatie. Daarom hebben we ook dit jaar afstemming gehad met de accountant van Haltewerk over de uitvoering van zijn controle op de Tozo (en Bbz) en de wijze waarop hij daarover rapporteert.

4.4 Energietoeslag

Als tegemoetkoming in de sterk stijgende kosten van energie hebben de colleges begin maart 2022 de 'richtlijnen tegemoetkoming bijdrage Energietoeslag' vastgesteld. In september 2022 is een besluit tot wijziging van de richtlijnen geweest. Het besluit liep vooruit op de door het Rijk in het voorjaar vastgestelde regeling Energietoeslag; en deze rijksregeling werd in de zomer weer aangevuld. Ondanks de snelheid waarmee de regelingen ontwikkeld zijn, heeft de uitwerking (gegeven de setting) beheerst plaatsgevonden; mede omdat de uitbetaling gespreid is. In maart 2022 zijn de ambtshalve energietoeslagen uitbetaald; vanaf het tweede kwartaal werden ook ingediende aanvragen behandeld en uitgekeerd.

4.5 Overige bevindingen

We plaatsen bij de Wmo, Jeugdzorg en Participatie nog de volgende opmerkingen:

- Er is per 30 september 2022 aansluiting gemaakt tussen de zorgapplicatie Suites4 het sociaal domein en de financiële administraties (Key2Financien). Bij de Participatie zijn verschillen geconstateerd. Deze verschillen worden nog nader uitgezocht;
- De afloop van de verplichtingen per 31 december 2021 is intern beoordeeld. We constateren dat de inschattingen bij de jaarrekeningen adequaat zijn geweest²;
- In het boekjaar 2022 is er nog in beperkte mate een beroep gedaan door zorginstellingen op meerwerk vanwege COVID-19. De declaraties zijn door de Regio Alkmaar afgehandeld; de declaraties zijn niet meer materieel;
- De invoering van het woonplaatsbeginsel per 1 januari 2022 heeft alleen voor de gemeente Uitgeest geleid tot per saldo hogere zorgkosten;
- Per 1 januari 2023 gaat Domein Samenleven over naar een nieuwe applicatie, ZorgNed. De conversie zal in de laatste weken van december 2022 plaatsvinden. De consultant van de leverancier zal de conversie begeleiden.

² Voor de gemeente Castricum was een verplichting van € 96.000 niet meegenomen, dit betrof een betalingsovereenkomst (buiten contract) op het laatste moment.

4.6 Controle op de levering van zorg

Wij hebben al eerder in algemene zin gemeld dat het op onderdelen voor de gemeente lastig is om zekerheid te krijgen over de feitelijke levering van zorg:

- bij de Sociale Verzekeringsbank (SVB) ontbreekt het aan concrete, goede aanknopingspunten en controlemaatregelen om de feitelijke levering van de zorg te beoordelen. Alhoewel deze taak door de rijksoverheid bij de SVB is neergelegd, adviseert deze haar klanten (de gemeenten) zelf maatregelen te treffen. De gemeenten stellen zich in het algemeen op het standpunt dat dit een taak van de SVB is, en dus daar moet blijven;
- voor de 'kleinere zorgleveranciers' geldt een verlicht regime bij de jaarverantwoording. Zo hoeven ze onder meer geen accountantsoordeel te overleggen over de rechtmatige besteding van gelden.

Het vaststellen van de levering van zorgprestaties voor de Jeugdzorg en Wmo blijft lastig. Wij hebben hierover ook in vorige jaren gerapporteerd. In de notitie 'Handreikingsnotitie controle sociaal domein voor gemeenten en accountants werkprogramma Wmo en Jeugd' d.d. 11 januari 2019 worden mogelijke beheersmaatregelen uiteengezet. Het is aan de gemeenten om, al dan niet in regio verband, een beleid hierop vast stellen en dit dan ook na te leven.

Advies 9:

Aan het advies om hieraan opvolging te geven is voor zover ons bekend nog geen verdere uitwerking gegeven (ook niet in Regio Alkmaar verband). Met de implementatie van de nieuwe applicatie ZorgNed per 1 januari 2023 is de intentie om de controle op de levering zorg mee te laten nemen.

5. FINANCIELE ADMINISTRATIE EN OVERIGE AANGELEGENHEDEN

5.1 Overlopende activa en passiva

Vast onderdeel van onze interim-controle is de beoordeling van de kwaliteit van de financiële administraties met betrekking tot tussenrekeningen en overlopende activa en passiva (transitoria). Ten aanzien van tussenrekeningen (balans) hebben wij vastgesteld dat er geen materiële achterstanden zijn met het boeken in de 5 financiële administraties. Bij de jaarrekeningcontroles zullen wij deze balansposten nog nadrukkelijker beoordelen.

5.2 Oekraïne-crisis, kosten opvang en SiSa

De gemeenten Bergen, Uitgeest, Castricum en Heiloo vangen Oekraïners op. In de jaarrekeningen en ook in de SiSa-verantwoordingen 2022 vormen de uitgaven en de daarmee samenhangende inkomsten belangrijke geldstromen. In de 2^e Voorgangsrapportage 2022 van de Werkorganisatie BUCH en in de 2^e firaps 2022 van de BUCH-gemeenten zijn (geactualiseerde) overzichten opgenomen van de financiële stand van zaken rondom de opvang.

De verwachte kosten voor de opvang van Oekraïners in de BUCH-administratie wordt geraamd op afgerond € 1,8 miljoen waarvan per augustus 2022 € 0,9 miljoen reeds is uitgegeven. We hebben ook nagevraagd wat de verwachte uitgaven zullen zijn die in de gemeentelijke administraties zijn verantwoord. Dit betreffen kosten zoals huur voor opvanglocaties, verbouwingkosten en uitbetaald leefgeld.

Kostentoerekening opvang aan de gemeenten

De uitgaven voor de opvang van Oekraïners zijn verantwoord zowel in de BUCH administratie alsmede in de afzonderlijke administraties van de vier gemeenten. Wij begrijpen dat het uitgangspunt is dat de opvangkosten die in de Werkorganisatie BUCH in 2022 zijn gemaakt conform de vigerende verdeelsleutel zullen worden doorbelast aan de gemeenten. Vervolgens zullen deze kosten mede onderdeel gaan uitmaken van de SiSa-verantwoordingen. Omdat in de vigerende Oekraïne-regeling over toerekeningen niets is opgenomen, is dit uitgangspunt op zichzelf naar ons oordeel verdedigbaar. We maken hierbij wel een voorbehoud dat in de komende maanden mogelijk nog wijzigingen kunnen worden doorgevoerd ten aanzien van de verantwoording met betrekking tot de kosten van de opvang van Oekraïners (zie ook hierna).

Vergoedingen van het rijk

Het rijk vergoedt de kosten voor de opvang van Oekraïners. De opvang is in maart 2022 opgestart. De vergoeding betreft een vergoeding voor zowel transitiekosten voor het geschikt maken van een opvanglocatie, alsmede voor kosten die onder het normbedrag van € 100,- resp. € 83,- per opvangplaats per dag vallen (leefgeld, beveiliging, catering, huur, gemeentelijke uren etc.). Inmiddels is bekend dat de verantwoording van de uitgaven voor de opvang van Oekraïners onder de SiSa-verantwoording 2022 zal gaan vallen.

Wij plaatsen bij de opvangregeling voor Oekraïners nog de volgende kanttekeningen:

- voor medische kosten en onderwijskosten wordt nog een aparte regeling verwacht (hierover is voor zover ons bekend nog geen actuele informatie beschikbaar, maar dit volgt waarschijnlijk in de decembercirculaire);
- De uitgaven voor de opvang van Oekraïners moeten worden verantwoord via de SiSa-systematiek. In de concept SiSa-regeling van augustus 2022 moet worden verantwoord het aantal gerealiseerde opvangplekken in 2022 en het aantal dagen gerealiseerd opvangplekken. En tevens dienen de werkelijke uitvoeringskosten te worden verantwoord. Dit betekent dat controle-informatie beschikbaar moet zijn om de juistheid en volledigheid achteraf vast te kunnen stellen. Dat geldt ook voor de uitbetaling van bijvoorbeeld het leefgeld. Op basis van de ervaringen van het voorgaande jaar merken wij op dat het Ministerie van BZK in het voorjaar 2023 mogelijk nog een nadere invulling kan geven over de controle van (nieuwe) SiSa-regelingen.

Advies 10:

Wij adviseren om de updates van de SiSa-verantwoordingsinformatie 2022 op de website van het Ministerie BZK nauwlettend in de gaten te houden. Dit geldt overigens niet alleen voor de regeling A16 Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne maar ook voor andere nieuwe SiSa-regelingen. Het moge duidelijk zijn dat een goede onderbouwing van de verantwoorde uitgaven voor Oekraïners mede gezien de financiële omvang een hoge prioriteit heeft.

5.3 Noodopvang asielzoekers

Vanuit de Veiligheidsregio moeten ook de BUCH-gemeenten zorgen voor crisisopvang van een bepaald aantal asielzoekers voor een periode van drie maanden. De kosten van de opbouwfase (infrastructuur etc.) wordt verzorgd door de Veiligheidsregio, de gemeenten zijn vervolgens verantwoordelijk voor het beheer. Ons is desgevraagd bevestigd dat overleg is geweest tussen de Veiligheidsregio's en het Ministerie van Justitie & Veiligheid over de status van de financiële regeling CNO (Crisis Noodopvang). Het Ministerie heeft daarbij aangegeven dat de regeling op hoofdlijnen gelijk zal zijn aan die van de regeling voor coördinerende activiteiten ontheemden Oekraïne (zie paragraaf hiervoor).

Een en ander betekent dat het erop lijkt dat de Veiligheidsregio verantwoordelijk zal worden gesteld voor de rechtmatigheid van de door hen namens uw gemeenten te declareren bedragen.

5.4 Verbonden partijen

5.4.1 Wijziging Wet gemeenschappelijke regelingen

Ten aanzien van gemeenschappelijke regelingen merken wij op dat de Wet gemeenschappelijke regelingen per 1 juli 2022 is gewijzigd. De wetswijziging heeft als doel de democratische legitimatie van gemeenschappelijke regelingen en de kaderstellende en controlelerende rol van gemeenteraden te versterken. Een aantal van deze wijzigingen is op 1 juli 2022 direct in werking getreden, maar een ander deel zal binnen twee jaar na inwerkingtreding geïmplementeerd moeten worden in alle gemeenschappelijke regelingen. De raad krijgt door deze wijziging meer mogelijkheden om invloed uit te oefenen op samenwerkingsverbanden. De verschillende aanpassingen en aanvullingen kunnen als volgt worden verwoord:

- versterking van de positie van gemeenteraden bij besluitvorming in gemeenschappelijke regelingen;
- de introductie van aanvullende controle-instrumenten voor gemeenteraden;
- het verbeteren van de positie van gemeenteraden met betrekking tot het functioneren van de regeling.

Uit de Wetstekst en toelichtingen daarbij vanuit het Ministerie BZK zijn de wijzigingen direct (dus per 1 juli 2022) van toepassing. Dit zijn:

- de zienswijze van de raad bij het treffen, wijzigen, uittreden of beëindigen van een GR;
- actieve informatieplicht;
- wijziging in de begrotingscyclus;
- bevoegdheid tot het in (laten) stellen van een gemeenschappelijke adviescommissie;
- het recht van onderzoek;
- onderzoeksmogelijkheden van lokale rekenkamer(commissies).

Stand van zaken bij de BUCH

Wij hebben de stand van zaken bij de BUCH nagevraagd. De BUCH is aangesloten bij het ambtelijk kernteam Regietafel NHN en zij beoogt een regionale aanpak voor de implementatie van de nieuwe wetgeving (Wgr). In regioverband is inmiddels een plan van aanpak opgesteld voor de periode 2022-2024 in Noord-Holland Noord. Momenteel wordt voor de BUCH-gemeenten een advies opgesteld. De besluitvorming door de gemeenteraden staat gepland begin 2023.

Advies 11:

Wij bevelen aan het traject rondom de versterking van de raad bij de gemeenschappelijke regelingen naar aanleiding van de wetswijziging te (blijven) volgen. Een plan van aanpak voor het Wgr-traject in Noord-Holland Noord is opgesteld om dit gestructureerd voor alle gemeenschappelijke regelingen te implementeren.

5.4.2 Onze aanpak bij de controle van de jaarrekening

We krijgen regelmatig vragen over hoe wij als accountant financiële documenten van verbonden partijen beoordelen/controleren. Verbonden partijen komen in verschillende vormen voor. Voor de gemeenschappelijke regelingen is de aanpak dat wij – voor zover van belang voor onze controle – auditinstructies sturen aan de accountant van de gemeenschappelijke regeling. Dit betreft organisaties die wettelijke taken uitvoeren zoals de belastingen en sociale uitkeringen en waarbij de geldstroom significant is voor de jaarrekening van de gemeente. Afhankelijk van de uitkomsten of bevindingen voeren wij overleg met de accountant van de gemeenschappelijke regeling. Zelf direct uitvoeren van controles bij een gemeenschappelijke regeling wordt niet toegestaan en dat is begrijpelijk: de instelling heeft niet voor niets een onafhankelijk accountant aangesteld om de jaarstukken te controleren. Voor andere gemeenschappelijke regelingen gaat het vanuit de gemeente bezien bijvoorbeeld om een jaarbijdrage in de uitvoeringskosten van de organisatie, of heeft de gemeente slechts een aandelenbelang (bijvoorbeeld de BNG). In die gevallen nemen wij kennis van de jaarstukken en/of accountantsrapportages voor zover beschikbaar.

5.5 Overige bevindingen

Wij plaatsen nog de volgende opmerkingen naar aanleiding van de interim-controle:

- voor de gemeenten en de Werkorganisatie BUCH hebben wij nog geen controleprotocol 2022 en een actueel normenkader ontvangen. Medegedeeld is dat conform voorgaande jaren de controleprotocollen begin 2023 beschikbaar zullen zijn;
- Een extern bureau heeft in opdracht van het BUCH-bestuur een 'weerbaarheidsscan' uitgevoerd en op 7 juni 2022 een rapportage met bevindingen uitgebracht. In de kern is de conclusie dat de basis aanwezig is, maar er nog wel aanbevelingen zijn. De uitwerking daarvan gebeurt, naar wij hebben begrepen, in 2023/2024;
- ten aanzien van het vervallen van de koepelvrijstelling BTW is door de BUCH bezwaar gemaakt bij de Belastingdienst tegen de aangiften BTW. De Belastingdienst moet nog uitspraak doen op het bezwaar. Wij begrijpen dat de BUCH, mocht het bezwaar worden afgewezen, nog steeds voornemens is verder te gaan met een beroepsprocedure;
- Bij de belastingdebiteuren moet onderscheid worden gemaakt tussen de belastingdebiteuren voor 2020 ten aanzien van de gemeenten Heiloo, Uitgeest en Castricum en de belastingdebiteuren vanaf 2020. Dit vanwege het feit dat de vorderingen voor 2020 niet mee over zijn gegaan naar Cocensus. Cocensus is vanaf 2020 verantwoordelijk voor de oplegging van de aanslagen en de inning van de openstaande belastingdebiteuren. Wij hebben vastgesteld dat de omvang en derhalve het financiële risico van de openstaande belastingdebiteuren van voor 2020 voor de gemeente Heiloo, Uitgeest en Castricum beperkt is;
- In 2022 zijn na de verkiezingen nieuwe colleges aangetreden. We gaan ervanuit dat bij de gemeentelijke jaarrekeningen de hoogte van de pensioenvoorzieningen en wachtgeldverplichtingen, rekening houdend met de nieuwe samenstelling, opnieuw zijn berekend en onderbouwd.

6 ICT

6.1 Algemeen

In de 2^e Voortgangsrapportage 2022 van de BUCH wordt nader ingegaan op de doorontwikkeling bij I&A en de ICT projecten. Hierbij worden grote projecten onderkend, zoals het nieuwe zaaksysteem (Decos Join), de overgang naar SORA (Zaffier) dit mede in relatie met de nieuwe applicatie van ZorgNed (per 1 januari 2023), de implementatie van de Omgevingswet (2023) en ook de vervanging van de technische infrastructuur (werkplekken).

6.2 Harmonisatie applicaties

Er waren bij de start van de BUCH in 2017 zeer veel applicaties bij de afzonderlijke gemeenten in gebruik. Intern is er een inventarisatie uitgevoerd met behulp van een module in Topdesk. Een heel belangrijke harmonisatieslag is de implementatie van het nieuwe zaaksysteem, waardoor de BUCH van 4 zaaksystemen naar 1 zaaksysteem is over gegaan. Dit project is op dit moment in de afrondende fase. Het project inzake de 'mid-office' is ook afgerond (betreft basis registraties). Wat nog op de planning staat is onder meer de aanbesteding van het financieel pakket en het VTH pakket (vergunningen). Alhoewel een belangrijk deel nu is geharmoniseerd, is dit proces nog niet afgerond.

6.3 SaaS-oplossingen

De nieuwe applicatie YouForce (e-HRM) en per 1 januari aanstaande ook de applicatie ZorgNed (Wmo en Jeugdzorg) worden ondergebracht in een cloud-omgeving gefaciliteerd door de softwareleveranciers. Software-as-a-Service (SaaS) is een model waarbij softwaretoepassingen via internet worden aangeleverd, dus als service (dienst). Hierbij zijn ook de licenties anders geregeld als voorheen. De BUCH medewerkers hebben een 'abonnement' op de toegang tot deze applicaties, waardoor SaaS ideaal is voor zakelijke software. De dienstverlening kan hiermee verder worden verbeterd.

Omdat de BUCH feitelijk de borging van deze applicaties inclusief de dataopslag heeft uitbesteed is van belang dat de softwareleveranciers de BUCH (maar ook uw accountant) over de kwaliteit informeert. Dit onderdeel is – daar gaan wij althans vanuit - bij de inkoop van IT (hardware en software) in de vigerende inkoopvoorwaarden (GIBIT 2020) meegenomen, zoals vastgesteld door VNG d.d. 26 oktober 2020. Deze voorwaarden waarborgen onder meer dat gemeentelijke IT producten en diensten voldoen normen een waarden. De kwaliteit van ZorgNed, YouForce maar ook andere applicaties zoals Key2Financien, is getoetst aan de standaard ICT Eisen. De ISAE 3402 type 2 verklaring voor genoemde applicaties is dan een vereiste.

Advies 12:

Wij gaan ervan uit dat de BUCH de betreffende 3402 type 2 rapportages voor het boekjaar 2022 bij de jaarrekeningcontroles kan overleggen.

Uitgangspunt bij I&A

Bij de aanschaf van nieuwe applicaties is de algemene teneur bij de BUCH dat software steeds vaker via een SaaS-oplossing wordt afgenomen. Tenzij dit technisch niet mogelijk is, of niet wordt ondersteund, of dat er intern een andere afweging wordt gemaakt. Maar ook bij een SaaS-oplossing blijft het functioneel beheer feitelijk wel bij de BUCH en zijn applicaties onderdeel van de keten, en dat blijft dus nog steeds de verantwoordelijkheid van I&A.

7. SAMENVATTING EN CONCLUSIES

Wij hebben in de maanden oktober/november 2022 de interim-controles uitgevoerd bij de gemeenten Bergen, Uitgeest, Castricum, Heiloo en de Werkorganisatie BUCH. Uit onze werkzaamheden tot en met de interim-controle zijn bij de BUCH in beperkte mate (rechtmatigheids)fouten geconstateerd. Op voorhand kunnen wij nu nog niet bepalen of bij de eindejaarscontroles de voorgeschreven goedkeuringstoleranties zullen worden overschreden.

Wij constateren dat de bedrijfsvoering onder druk staat, maar dat de organisatie er desondanks in slaagt om de taken naar behoren uit te voeren. Dat de druk hoog is komt enerzijds door het nalieffect van de COVID-19, het verloop van medewerkers en het hoge ziekteverzuim, en anderzijds door meer taken als gevolg van implementatie van nieuwe wetgeving, de Oekraïne- en de Energiecrisis en meer vraag naar zorg (Wmo, jeugdzorg).

Wij zijn van mening dat er op de meeste onderdelen van de bedrijfsvoering hard wordt gewerkt en dat er verbeteringen zijn gerealiseerd. De interne controles zijn grotendeels uitgevoerd, bijna alle aansluitingen zijn gemaakt en ook de VIC is conform de planning afgerond. Met name bij de processen aanbestedingen, verstrekte subsidies en het sociaal domein zijn er nog (procesmatige) bevindingen en zijn verdere verbeteringen mogelijk. Het (absolute) aantal bevindingen vanuit de VIC neemt verder af ten opzichte van voorgaande jaren. Daarentegen zijn er ook adviezen en bevindingen die al een langere tijd openstaan en waarbij opvolging toch meer tijd en inzet vergt van de organisatie.

Resumerend zijn ten behoeve van de afwikkeling van de controle in het voorjaar 2023 en verder ter versterking van het financieel-administratieve beheer de volgende zaken van belang:

Voor de jaarrekeningen 2022:

- ga na of de Europese aanbestedingsregels voor leveringen en dienstverlening inclusief externe inhuur over 2022 zijn nageleefd. Gebruik hiervoor de spend-analyse;
- begin tijdig met de voorbereiding, uitvraag en dossiervorming van de (nieuwe) SiSa-regelingen om de rechtmatigheid van de bestedingen aan te kunnenantonen. Let daarbij op eventuele wijzigingen in SiSa-regelingen met name rondom de opvang van Oekraïners en Energiegerelateerde regelingen;
- vraag tijdig de 3402 type II rapportages bij de softwareleveranciers ten aanzien van de applicaties YouForce (Visma Raet) en Key2Financien (Centric);
- draag zorg voor een onderbouwing van de pensioenvoorziening en wachtgeldverplichtingen voor de wethouders;
- zorg voor aansluitingen tussen de sub-administratie en financiële administraties (verstrekte subsidies en salarissen) en verklaar eventuele verschillen.

Ten aanzien van de versterking financieel administratief beheer:

- afronding van de VIC, inclusief terugkoppeling en afwikkeling van de bevindingen uit de VIC;
- werk verder toe naar de nieuwe rechtmatigheidsverantwoording voor 2023;
- actualiseer het VIC controleplan voor 2023 en verder, en houdt rekening met de rechtmatigheidsverantwoording en betrek de frauderisico's nog nadrukkelijker bij de uitvoering van de IC;
- actualiseer de verordeningen ex artikelen 213 en 213a Gemeentewet in verband met de implementatie van de rechtmatigheidsverantwoording;
- bewaak de actualisering van procesbeschrijvingen van de financiële processen;
- bewaak de stand van zaken rondom de versterking van de raad bij de gemeenschappelijke regelingen naar aanleiding van de wetswijziging per 1 juli 2022;
- werk de achterstanden bij Wmo weg;
- breng de bevindingen uit de analyse inzake verplichtingen onder de aandacht bij de budgethouders.

Wij hopen u met vorenstaande van dienst te zijn geweest en zijn graag tot een nadere toelichting bereid.

Hoogachtend,
ETL Assurance & Overheidsaccountants B.V.

Was getekend: mr. drs. J.C. Olij RA

Bijlagen:

- Bijlage 1: Stand opvolging bevindingen managementletter voorgaand jaar
- Bijlage 2: Samenvatting VIC-bevindingen 2022
- Bijlage 3: Rechtmatigheidsverantwoording
- Bijlage 4: Aandachtspunten gemeente Bergen
- Bijlage 5: Aandachtspunten gemeente Uitgeest
- Bijlage 6: Aandachtspunten gemeente Castricum
- Bijlage 7: Aandachtspunten gemeente Heiloo
- Bijlage 8: Actuele ontwikkelingen wet- en regelgeving

Stand opvolging bevindingen managementletter voorgaand jaar

Op 1 december 2021 hebben wij onze managementletter 2021 Werkorganisatie BUCH gepresenteerd. Voor de uitvoering van de in deze rapportage opgenomen aanbevelingen wordt een (interne) actielijst gebruikt; de laatste versie is van september 2022. De stand van zaken van de belangrijke aanbevelingen geven wij in onderstaande tabel kort weer.

nr.	Advies/aanbeveling	Status per medio november 2022
1.	Naleven van het inkoop- en aanbestedingsbeleid. Let ook op het verlengen van externe inhuur. Doorlopend aandachtspunt.	In algemene zin is ingezet op het vergroten van het bewustzijn voor het proces aanbesteden bij de teammanagers en budgethouders. Het kritisch zijn op het verlengen van inhuur, alsmede het niet naleven van het eigen aanbestedingsbeleid zijn nog steeds belangrijke opmerkingen. Aangegeven is dat een adviesnota wordt opgesteld t.b.v. het MT over het oprichten van een interne inhuurdesk (BUCH -breed).
2.	Ontwikkel het contractenbeheer, dit aspect is meer organisatie-breed.	Het in beeld krijgen van contracten BUCH-breed is en blijft een lastig proces. Contractenbeheer heeft prioriteit vanuit het BUCH bestuur en is opgenomen in het project 'Harmonisatie'. Het projectteam buigt zich over welk contractbeheersysteem nodig/wenselijk is, over de planning onderzoek contracten bij I&A en Facilitair. Dit project loopt nog door in 2023.
3.	Voer een verplichtingenadministratie in, dit aspect is BUCH-breed.	Zie ook de stand van zaken zoals opgenomen in dit rapport (zie paragraaf 3.5).
4.	De – volledige - archivering van stukken (via digitale dossiervorming) is nog niet geborgd in de organisatie. Dit is een organisatie-breed aandachtspunt en raakt bijvoorbeeld de Wmo, Jeugdhulp, Participatiewet, aanbestedingen en subsidies.	Op zich is de informatie in de organisatie beschikbaar, digitaal dan wel in hard-copy vorm. In verband met de overdracht van de dossiers Participatie naar Zaffier moet nog een besluit worden genomen over de wijze waarop dossiers beschikbaar komen c.q. overgaan naar Zaffier.
5.	Kritisch blik op naleven interne regels rondom het budget- en kredietbeheer (budgethoudersregeling).	Bewustwording wordt versterkt via startbijeenkomst/themasessies als onderdeel P&C. Wordt opgestart bij de begroting BUCH 2024.
6.	Besteed aandacht aan de verdere uitwerking van frauderisico's.	Actie inzake frauderisico's die niet in als beheersmaatregel in de VIC processen worden afgedekt. Frauderisicoanalyse wordt geactualiseerd en nog vastgesteld door MT en BUCH bestuur en tevens onder de aandacht gebracht bij de colleges.

nr.	Advies/aanbeveling	Status per medio november 2022
7.	Maak afspraken over de invulling prestatie akkoord verklaring door een materie deskundige bij leveringen van goederen of diensten.	Dit is in de IC en de VIC 2022 opgepakt. Er is ook een korte notitie opgesteld. Zie ook bijlage 2.
8.	Afgesproken dat Bedrijfsvoering voor de jaarrekeningen 2022 specifiek aandacht besteed aan de 'niet uit de balans blijvende verplichtingen' (verplichtingen voor de gemeenten langer dan 1 jaar).	Er is een uitvraag gedaan bij de domeinen inzake langlopende contracten (> 1 jaar). De status is ons (nog) niet bekend.

Toelichting op de actie-lijst

Aan de hand van de actie-lijst van september 2022 leiden wij af dat de directie / managementteam aan de meeste aanbevelingen een opvolging geeft, dan wel opvolging wil geven. Voor enkele adviezen in de gehele lijst is geen nieuwe 'status' vermeld; dan geldt nog de status van het voorjaar 2022 (bij de jaarrekeningcontroles).

Samenvatting VIC-bevindingen 2022

Uit de VIC-werkzaamheden over de eerste 8 maanden van 2022 komen bevindingen naar voren. Een openstaande bevinding betekent niet dat er in het afgelopen jaar helemaal geen opvolging aan is gegeven, maar dat het punt nog niet is afgewikkeld. Er zijn op dit moment bij het afsluiten van de interim-controle geen bevindingen die direct een materieel effect zouden hebben op ons oordeel rechtmatigheid en getrouwheid. Om een beeld (niet limitatief) te geven verwoorden wij kernachtig per kernproces de bevindingen:

Algemeen bevindingen uit de VIC

- de kwaliteit van de dossiervorming blijft bij sommige processen een punt van aandacht;
- bij de verstrekte subsidies zijn bij het afsluiten van de interim-controle nog geen aansluitingen gemaakt tussen het subsidieregister en de financiële administraties. De salarisaansluiting was bij het afsluiten van de interim-controle nog onderhanden.

Inkopen en aanbestedingen:

- bij de interne controle van aanbestedingsdossiers zijn 10 van de 19 dossiers niet compleet aangeleverd (terugkoppeling bij de 3^e tertiaal 2022);
- het eigen inkoop- en aanbestedingsbeleid wordt nog steeds niet structureel nageleefd. Uit de 2^e tertiair VIC 2022 blijkt dat 5 van de 24 deelwaarnemingen (BUCH breed) intern als fout is gekwalificeerd. Deze afwijkingen betreffen opdrachten die een-op-een zijn gegund, terwijl meervoudig ondershands had moeten worden aanbesteed. Ook ontbreekt een gemotiveerd afwijkingbesluit van bestuur of college in dat geval. Deze fouten werken overigens niet door in ons oordeel rechtmatigheid;
- een inhuurdossier (voor ondersteuning voor SORA) bij de BUCH overschrijdt de Europese drempel voor aanbesteden. De fout bedraagt ca. € 285.000.

Crediteuren en betalingsproces:

- in enkele gevallen ontbreekt een vastlegging inzake prestatie akkoord verklaring;
- in verband met de uittreding uit IJmond Werkt! is de declaratie/factuur onbevoegd voor akkoord afgetekend. Deze onrechtmatigheid is alsnog door de gemeentesecretaris hersteld.

Huren en pachten:

- er zijn interne aansluitingen gemaakt tussen de applicatie VBS (contractenbeheer) en de financiële administraties per gemeente; de verschillen zijn niet materieel maar worden nog wel nader uitgezocht;
- in een beperkt aantal gevallen komt uit de interne controle naar voren dat er geen huur- of pachtcontract is opgenomen in VBS.

Sociaal domein:

- nog geen controles op vaststelling van de geleverde zorg ten aanzien van de Wmo en de Jeugdzorg – dit advies is nog niet opgevolgd (zie ook bijlage 1);
- er zijn in beperkte mate fouten en onzekerheden geconstateerd bij de processen Participatie, de Wmo en de Jeugdzorg. De geconstateerde fouten worden nog zoveel mogelijk hersteld (en zijn daarmee weer rechtmatig) en de onzekerheden worden nog nader onderzocht.

Ontvangen subsidies:

- advies om in december 2022 te starten met het in kaart brengen van ontvangen subsidies (en dan met name de specifieke uitkering die via de SiSa moeten worden verantwoord) ondersteunen wij van harte;
- het subsidieregister wordt bewaakt met MS Excel. Borging in Decos Join (digitaal zaaksysteem) is nog niet gerealiseerd.

Wij gaan ervan uit dat de VIC in het laatste tertiair 2022 na gaat welke fouten zijn hersteld, en of de niet herstelde fouten/onzekerheden incidenteel dan wel structureel van aard zijn. Wij zullen bij de beoordeling van de resterende VIC-werkzaamheden de stand van zaken en de weging daarbij bespreken.

Rechtmatigheidsverantwoording

Met de definitieve komst van de rechtmatigheidsverantwoording in 2023 moeten de Werkorganisatie BUCH en de BUCH-gemeenten de eerder gezette stappen nu feitelijk invullen. Want nu – na flinke vertraging – ook de eerste kamer de wetgeving heeft bekrachtigd wordt het college komend jaar verantwoordelijk voor de rechtmatigheidsverklaring.

De raden hebben de grenzen al eerder vastgesteld op 1% van de totale lasten inclusief mutaties in de reserves. Verder dient jaarlijks invulling te worden gegeven aan de belangrijkste kaders van de raden en colleges, namelijk de rapportagemomenten in de P&C-cyclus en de rapportagewijze in de rekening (het oordeel in de jaarrekening en de uitwerking en toelichting in de bedrijfsvoeringsparagraaf).

Op rijksniveau worden inmiddels ook hulpmiddelen ontwikkeld. Van belang in dit kader is de in augustus 2021 verschenen ‘Kadernota rechtmatigheid 2022’ van de commissie BBV. Deze nota, die voorheen gericht was op accountants, is nu duidelijk gericht op de gemeenten. Hoofdzakelijk voor de vakspecialisten, maar er is ook een hoofdstuk dat zich specifiek richt op bestuur en raadsleden. Een nuttige nota om ook college en raad, wellicht via de auditcommissie, meer concreet te betrekken bij de verschillende aspecten van de rechtmatigheidscontrole en -verantwoording.

Ons is medegedeeld dat de internal auditors een toelichting hebben gegeven aan de auditcommissies van de BUCH-gemeenten over de rechtmatigheidsverantwoording waarbij vragen van de auditleden zijn beantwoord.

Nu de beleidsmatige kaders neergezet zijn, is het verstandig om te bezien hoe een aantal meer praktische aspecten in de VIC vorm te geven. Want de VIC zoals deze wordt uitgevoerd bij de gemeente Werkorganisatie BUCH is in de basis toereikend voor het doen van basiscontrole en detailwaarnemingen en het daarover, in verbale zin intern te rapporteren.

Nu er bij de afsluiting van het boekjaar 2023 ook moet worden gewogen en getoetst aan een norm in euro's moeten er ook structuren voor deze toetsing worden uitgewerkt in de IC en/of VIC:

- uitdrukken van een gevonden fout in euro's (omvang, foutenmarge);
- duiden van fouten (eenmalig, incidenteel, structureel) en het wegeven ervan (soort/aard, frequentie, voorkomen);
- analyseren van de massa en het extrapoleren van fouten c.q. vertalen van bevindingen naar de massa (het proces, de totale stroom, de vermogenspost).

Het ontwikkelen van praktische hulpmiddelen is nodig om uiteindelijk op jaarrekening-niveau een totaaloordeel te hebben en dus het college onderbouwd een uitspraak te kunnen laten doen in de jaarrekening. De Commissie Bado gaat bij de invoering uit van een groeiprocess, zowel voor uw gemeenten als voor de accountant.

Gemeente Heiloo

Aanvullend op de managementletter 2022 voor de Werkorganisatie BUCH brengen wij in deze bijlage nog enkele onderwerpen onder de aandacht met betrekking tot de gemeente Heiloo.

- De gemeente Heiloo heeft onder de kortlopende activa over de boekjaren 2018-2021 in het kader van de koepelvrijstelling een 'BTW vordering' openstaan van afgerond € 220.000. Wij hebben in ons accountantsrapport 2021 verwoord dat mede door het verstrijken van de tijd deze vordering oploopt en dat de uitkomst van het bezwaar en beroep hoogst onzeker is. Uw college heeft besloten om de vordering voorzichtigheidshalve in 2022 af te boeken;
- De ISV-II subsidie inzake het project 'Herstructurering Bedrijventerrein Oosterzij' is door de provincie Noord-Holland formeel afgewikkeld;
- De provincie Noord-Holland heeft op 18 december 2017 subsidie verleend voor het A9-project. Vanwege de vertraging is uitstel aangevraagd en ook verleend door de provincie Noord-Holland tot eind 2026. Omdat het A9-project al een langere tijd loopt (vanaf 2013) en realisatie nog moet plaatsvinden heeft uw college ons vorig jaar gevraagd om een tussentijdse controle uit te voeren op de gerealiseerde projectkosten over de jaren 2016 tot en met 2020³. We hebben op 29 november 2022 bij de projectverantwoording A9 over de periode 2013 tot en met 2022 en sluitend met een kostensaldo van € 13.463.901,40 een goedkeurende controleverklaring verstrekt;
- In de grondexploitatie Zuiderloo is in 2022 voor een bedrag van ruim € 6 miljoen aan gronden verkocht. De laatste (grote) kavels worden naar verwachting in 2023 uitgegeven. Wij begrijpen dat er een risico is geconstateerd vanwege de Japanse duizendknoop (een plant). Bij de actualisatie in het kader van de jaarrekening 2022 zal deze tegenvaller worden meegenomen. Gezien de voortgang en status van de grondexploitatie verwacht de gemeente verder geen grote financiële risico's meer. Wij hebben in het accountantsrapport 2021 uw college geadviseerd de grondexploitatie Zuiderloo formeel eind 2022 af te sluiten. Het facilitaire deel, althans voor zover de gemeente de gemaakte kosten kan verhalen, kan vervolgens worden gepresenteerd onder de kortlopende activa. Omdat nog niet alle kavels zijn verkocht is ons medegedeeld dat de exploitatie Zuiderloo nog doorloopt tot en met 2023;
- Voor de grondexploitatie Boekelermeer wordt de begrote verkoop van gronden voor het boekjaar 2022 gehaald, echter de juridische levering van een tweetal verkochte kavels vindt pas in 2023 plaats. De gemeente Heiloo gaat er op dit moment vanuit dat de verwachte verkoopprognoses met betrekking tot de uitgifte van kavels voor 2023 en verder realistisch zijn. Ook heeft de gemeenteraad op 7 november 2022 fase C van dit plan in exploitatie genomen;
- Aan het aangepaste bestemmingsplan Zandzoom wordt momenteel gewerkt. De onderbouwing van de dossier is vanwege het gewijzigde beleid rondom stikstof nog niet gereed. Het college zal een raadsinformatiebrief over de stand van zaken aan de raad toesturen.

³ Zie uw opdrachtbrief van 19 juli 2021.

Actuele ontwikkelingen wet- en regelgeving

Nieuw kader voor de voorziening riolering

De Commissie BBV heeft in 2021 een nieuwe notitie uitgebracht: Notitie Lokale Heffingen (belastingen, heffingen en rechten). Het actuele kader voor riolering is het BBV (art. 44) en de notitie lokale heffingen (hoofdstuk 5, blz. 33 – 36) en hieraan afgeleid verwijzingen naar de notities Materieel vaste activa (2020) en de Notitie Grondbeleid (2019).

Deze nieuwe BBV-regels zijn wel aanzienlijk eenvoudiger geworden dan de oude notitie uit 2014. De accenten in de notitie zijn:

- riool is nu een heffing, waartegenover geen rechtstreeks profijt hoeft te staan (het verplicht reserveren van een niet gebruikte belasting hoeft niet meer);
- er gelden een aantal 'vereisten' aan het GRP;
- het onderscheid tussen onderhoud en vervangingsinvestering (lijkt nu meer een 'aanbeveling');
- er is een relatie met materiele vaste activa (toepassing van de componentenbenadering) en grondexploitaties (d.w.z. kosten riolering in principe via de grondexploitatie).

Kortom, er zijn nog steeds vaktechnische aspecten, maar veel minder dan voorheen. Notities van de Commissie BBV zijn geen regelgeving, dus het volgen ervan is niet verplicht. Dus als uw gemeente dit niet doet, dan kan/mag dat. Dan vragen we u wel om graag een korte duiding waarom niet.

Verantwoording bestedingen nieuwe regelingen SiSa

Het aantal regelingen waarover de BUCH gemeenten zich via de SiSa-bijlage aan het Rijk moet verantwoorden neemt de laatste jaren fors toe. We hebben u hierover ook de voorgaande jaren al geïnformeerd. De snelle uitbreiding van het aantal regelingen in de SiSa-systematiek leidde ertoe dat er over 2020/2021 soms geen of slechts beperkt invulling kon worden gegeven aan regelingen (zogenaamde 'nul verantwoordingen').

Nieuwe regelingen in 2022

We verwachten bovendien dat er in de SiSa 2022 weer nieuwe regelingen zullen worden toegevoegd. Op basis van het concept SiSa-verantwoording 2022 (peildatum 29 augustus 2022) zijn er in totaal ca. 30 nieuwe regelingen toegevoegd. Een aantal van deze regelingen zijn ook voor de BUCH gemeenten relevant. Dit zijn de regelingen A13 'Regeling specifieke uitkering naleving controle coronatoegangsbewijzen', A16 'Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne' (zie ook hfd. 3) en C55 'Aanpak energiearmoede'. Naar onze verwachting zijn de regeling A16 en de regeling C55 de meest belangrijke nieuwe regelingen en gaat het daarbij tevens om materiële subsidiebedragen.

Fraude en continuïteit onderwerp in de verklaring

Accountants moeten verplicht gaan rapporteren over fraude en continuïteit in de controleverklaring bij de jaarrekening 2022. Voor elk onderwerp dient de accountant (kort) uiteen te zetten hoe hij bij de controle-aanpak inspeelt op risico's rondom respectievelijk fraude en continuïteit en welke werkzaamheden hij daarvoor heeft verricht. De uitkomsten van de werkzaamheden en belangrijke waarnemingen rapporteert hij zonder specifieke (fraude)zaken te melden. Een nadere uitwerking van de wijze van rapporteren moet nog plaatsvinden. Ook meer concrete voorbeelden t.b.v. de controleverklaring zijn nog niet beschikbaar gesteld vanuit de beroepsgroep NBA.

Bij overheden is continuïteit (bijna) geen issue. Het effect van rapporteren in de controleverklaring zal dan naar verwachting heel beperkt zijn.

Invoering Omgevingswet opnieuw uitgesteld

In het bestuurlijk overleg met de minister van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening over de invoering en voortgang van de Omgevingswet, is een voorstel gedaan voor een uitstel van de ingangsdatum. Het Koninklijk Besluit dat de eerder beoogde invoering per 1 januari 2023 regelt, trekt de minister in om vervolgens een nieuw besluit in procedure te brengen met als ingangsdatum 1 juli 2023. Dit houdt derhalve in dat de invoering van de Omgevingswet niet eerder zal zijn dan dit moment.

De BUCH heeft inmiddels de relevante software aangeschaft en is gestart met opleiding en trainingen voor de medewerkers en directie, maar ook met informatieverstrekking richting colleges en gemeenteraden. Ons is medegedeeld dat aandacht wordt gevraagd voor de indeling van de begroting aangezien deze indeling niet meer goed aansluit op de huidige begrotingsindeling.

Nieuwe Financieringssystematiek medeoverheden

In de Kamerbrief Contourennota financieringssystematiek medeoverheden, gepubliceerd op 11 juli 2022, heeft de Minister van Binnenlandse Zaken de Tweede Kamer geïnformeerd over de stappen die het kabinet wil zetten om te komen tot een nieuwe financieringssystematiek voor medeoverheden voor de periode na 2025. Centraal hierbij staat dat er een goede balans moet ontstaan tussen financiën voor medeoverheden en de taken waar zij voor staan, met meerjarige stabiliteit en helderheid over hun meerjarig begrotingskader. Daarnaast dient het financieel en interbestuurlijk instrumentarium, specifiek het uitkeringsstelsel richting medeoverheden, beter aan te sluiten op taken en de wettelijke kaders van waaruit die taken worden toebedeeld.

Openbaarheidsparagraaf Wet open overheid (Woo)

In artikel 3.5 (Openbaarheidsparagraaf) van de Wet Open overheid (Woo) wordt voorgeschreven dat het college van burgemeester en wethouders in de jaarlijkse begroting aandacht besteden aan de beleidsvoornemens inzake de uitvoering van deze wet en in de jaarlijkse verantwoording verslag doen van de uitvoering ervan, mede in relatie tot de beleidsvoornemens.

In de memorie van toelichting bij de Woo staat onder andere dat met dit artikel beoogd wordt een impuls te geven aan de actieve openbaarheid door voor te schrijven dat bestuursorganen in hun begroting en verantwoordingsverslag aan moeten geven hoe zij rekening houden met de bepalingen uit de Woo. Deze verplichting geldt reeds voor de jaarrekening 2022.